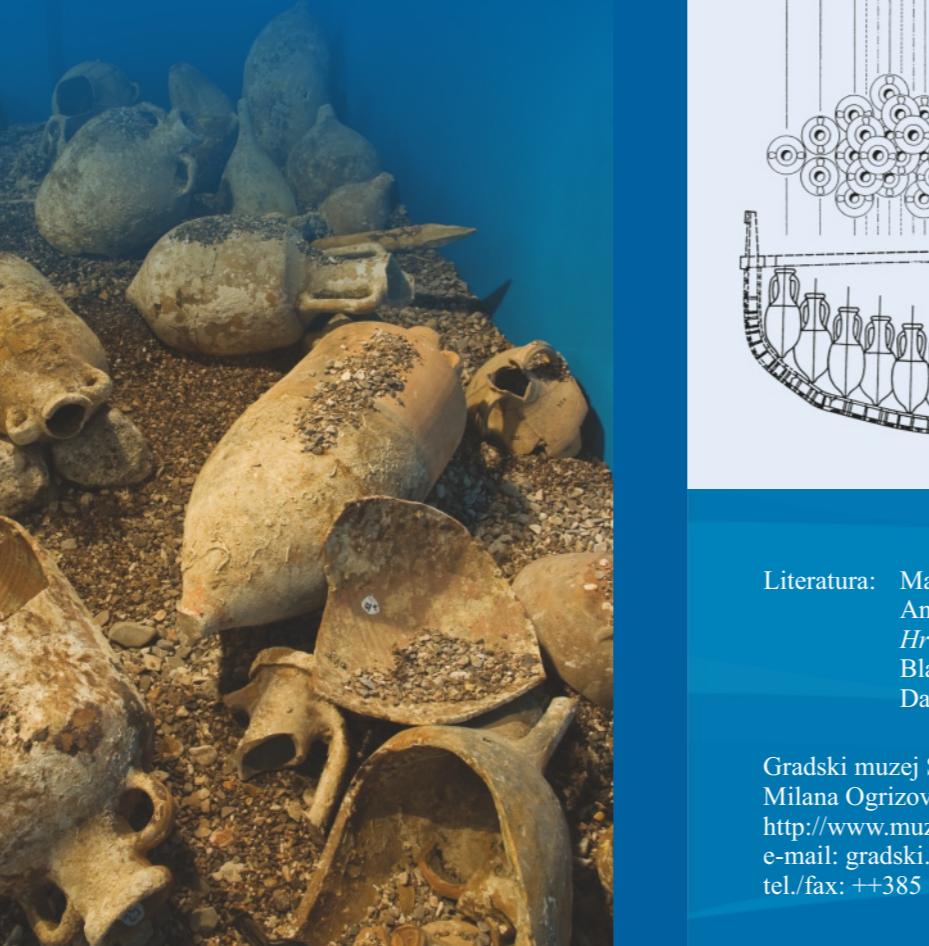

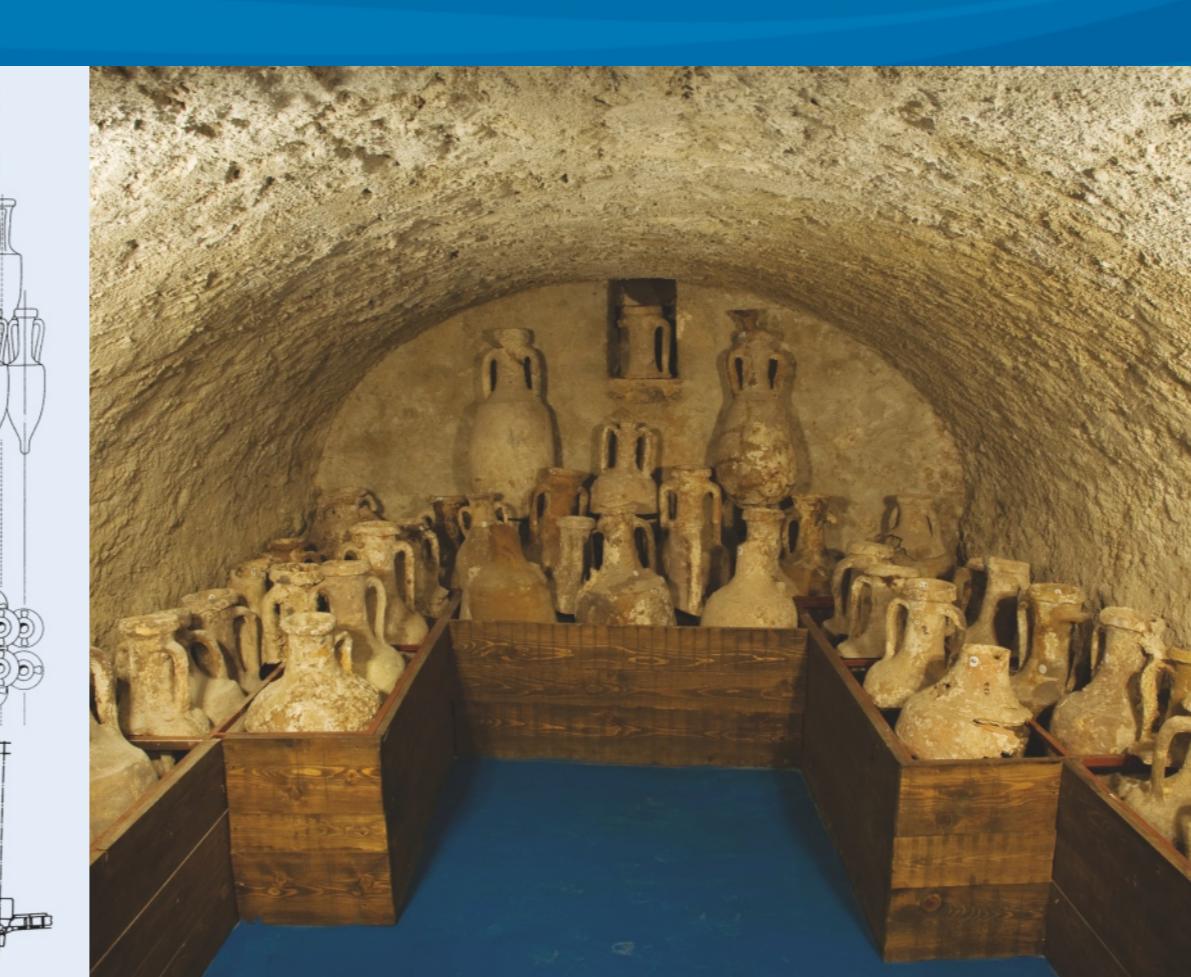
Hidroarheološki lokaliteti u senjskom akvatoriju

Motiv s izložbe

Hidroarheološki predmeti su pronađeni na sljedećim lokalitetima: Senj (Škver, Crljenka, gradsko kupalište), Spasovac, Kalić, Sv. Juraj (Otinja, uvala Jablanova, uvala Duboka), Lukovo (Lukovačke grede - stijene), Starigrad Donji (Dražica), Prizna (uvala Javorna).

Značajno je napomenuti da su tijekom hidroarheoloških istraživanja, na lokalitetima Lukovačke grede - stijene, Bili brigovi, Starigrad Donji i Sv. Juraj, pored amfora i ostalih nalaza pronađenih u moru, na morskim stijenama uz more pronadene primitivne slikarije različite starosti, ostavljene od starosjedilaca ili mornara koji su plovili ovim krajevima. Ove slikarije prikazuju bogove, ljudi, brodove, razne natpise od kojih je jedan s pozivom u pomoć, što nam možda govori o nesrećama ljudi i brodova stradalih na ovom području.

Prikaz amfora posloženih u brodu

Literatura: Mario Bartoletti, *Una Città Adriatica fra Medioevo e rinascimento*, 1990.
Ante Glavičić, Otkriće starih slikarija na morskim stijenama u senjskom podgorju, *Senjski zbornik*, sv. VI, Senj, 1975, *Hrvatska enciklopedija*, sv. 1., Zagreb, 1999.
Blaženka Ljubović, *Senj u prapovijesti, antici i ranom srednjem vijeku*, Senj, 2000.
Dasen Vrsalović, *Istraživanja i zaštita podmorskih arheoloških spomenika u SR Hrvatskoj*, Zagreb, 1974.

Gradske muzej Senj
Milana Ogrizovića 5, HR-53270 Senj
<http://www.muzej-senj.hr>
e-mail: gradski.muzej.senj@gst-t.com.hr
tel./fax: +385 (0)53/881-141

Naslovnica: Senj na vedutu M. Stiera iz 17. st.

Postav i koncepcija izložbe: Gradske muzeje Senj (GMS)
Izdavač: Gradske muzeje Senj
Za izdavača: Blaženka Ljubović, prof.
Uredili: Blaženka Ljubović prof., Csaba Pinter, Melanija Prpić dipl. oec.
Fotografije: Arhiv GMS, Csaba Pinter
Grafički dizajn i priprema: Eko-info studio
Naklada: 3.000 komada
Tisk: Kerschoffset, Zagreb, 2017.

SENJSKO POMORSTVO KROZ POVIJEST

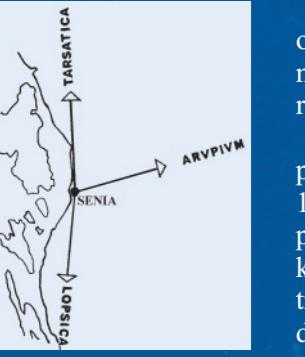
GRADSKI MUZEJ SENJ

POVIJEST SENJSKOG POMORSTVA

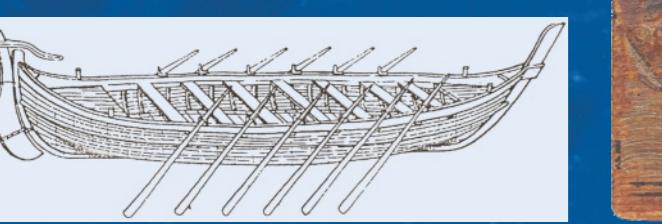
More je oduvijek privlačilo na sebe pozornost svojim raznovrsnim mogućnostima, zbog čega ga čovjek nastoji od najstarijih vremena što bolje upoznati, njime ovladati i iskoristiti ga za svoje potrebe.

Od prapovijesnih, preko grčko-ilirskih, rimskih, bizantskih, starohrvatskih, venecijanskih, turskih, ugarskih, habsburških, knezova krčkih, uskočkih i francuskih vremena pa sve do danas uzduž jadranske obale traju plovni putovi na kojima se nalazi i Senj.

Senj se spominje vrlo rano u djelima grčkih i rimskih zemljopisaca i povjesničara. Najstariji spomen Senja (Attienites) zabilježen je u Periplusu (moreplovu) grčkog pisca Pseudoskilaka iz 4. st. pr. Krista. Upisan je i u antičkim itinerarima (putopisima) i na kartama rimskih cesta (Tabula Peutingeriana – Peutingerova karta) kao važna luka i raskrižje putova kao oppidum s toponomom "Port Senia". Značenje rimske Senije ogleda se u postojanju carinskog ureda za Ilirk (publicum portuum Illyrici). Takav su ured uz Senj imali još Akvileja, Trst, Pula.

Senia, raskrižje puteva

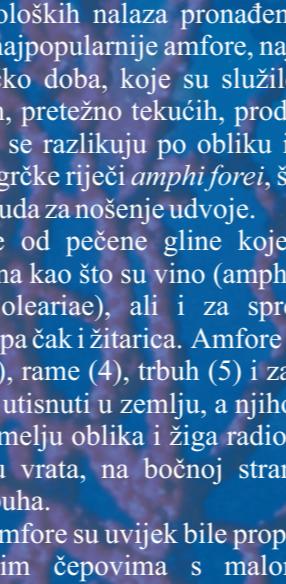
Uskočka veslarica iz 16. st.

Zavjetna sličica senjskih pomoraca iz 17. st.

Parobrod Hrvat iz 1872. godine

Crtež amfore

Žigovi radionica amfora

Keramička lula

Keramički tronošci

Čepovi amfora

Slikarije pronadene na Lukovačkim gredama - stjenama

HIDROARHEOLOGIJA

Morske dubine, taj tajanstveni svijet tišine, kriju bogatstvo minulih vremena. Iznenadni vjetrovi orkanske jačine, ratni okršaji na moru, loša maritimna svojstva brodova te pomanjkanje osnovnih plovno-navigacijskih pomagala bili su vrlo često uzrokom tragičnih nesreća – brodoloma.

Od svih arheoloških nalaza pronađenih pod morem najpoznatije su i najpopularnije amfore, najrašireniji oblik ambalaže u antičko doba, koje su služile za smještaj i prijevoz različitih, pretežno tekućih, produkata ondašnje privrede, a koje se razlikuju po obliku i starosti. Riječ amfora dolazi od grčke riječi *amphorei*, što znači nositi s dvije ručke ili posuda za nošenje udvoje.

To su posude od pečene gline koje su služile za spremanje tekućina kao što su vino (amphorae vinariae) i ulje (amphorae oleariae), ali i za spremanje ribe u salamuri, povrća, pa čak i žitarica. Amfore imaju obod (1), vrat (2), ručke (3), rame (4), trbuš (5) i zašiljeno dno (6) kako bi se mogle utisnuti u zemlju, a njihova kronologija određuje se na temelju oblika i žiga radionice koji je bio utisnut na obodu vrata, na bočnoj strani ručke ili na gornjem dijelu trbuha.

U transportu amfore su uvijek bile propisno začpljene okruglim glinenim čepovima s malom pupičastom ručkom i zaljevane vapnom, voskom ili parafinom.

Tipovi i vrste amfora

Razlikujemo više tipova i vrsta amfora. Poznate su sljedeće amfore: etrurska iz 6. st. pr. Krista (1), grčka iz 5. i 3. st. pr. Krista (2 i 3), grčko-italska 2. st. pr. Krista (4), italska 2.-1. st. pr. Krista (5), rimska iz 2. st. i 3.-5. st. (6 i 7), ranobizantska 5.-6. st. (8) i bizantska 10.-11. st. (9).

Prvu tipološku klasifikaciju rimskih amfora postavio je 1899. godine H. Dressel, koji je rimske amfore podijelio u 45 tipova, koji obuhvaćaju razdoblje od kasne faze Rimskih Republika do ranoga Bizantskog Carstva.

Motiv s izložbe

Motiv s izložbe

Motiv s izložbe

HIDROARHEOLOGIJA SENJSKOG AKVATORIJA

Dio fundusa Gradskog muzeja čini zbirka hidroarheoloških predmeta koji su prikupljeni tijekom hidroarheoloških istraživanja u senjskom akvatoriju, kao i darivanjem.

Zbirka raspolaže s nekoliko različitih tipova amfora sačuvanih u cijelosti, kao i s većim brojem ulomaka amfora (vratova, ručki, trbuha i donjih dijelova sa šiljcima). Na nekim se nalaze žigovi tvornica u kojima su izrađene. Vremenski ih datiramo od 3. st. prije Krista do 5./6. st.

Zbirka sadrži i nekoliko ulomaka sitnoga keramičkog posuđa, pretežno lončića, plitica, vrčeva iz antičke faze, kao i iz srednjeg vijeka i bojene keramike iz 16. i 17. st. Značajan dio čini nekoliko predmeta tzv. keramičkih tronožaca nepoznata podrijetlu i datacije, pronađenih na više lokaliteta u moru i na obali.

Motiv s izložbe

Uzlovi i čvorovi (M. Šimera)